

Seto Instituudist

Võro Instituut tegutseb juba aastaid. Seto Instituudist kõneldakse aegajalt VI Seto Kongressist saati, seega alates 2002. aastast peale.

„Ja kaet, õt [om] kool ja kodo ja kerk, õt om viil seto vanõmba laulu traditsiooni“, aga samah – miks mitte ei võisi ka koolilatsilõ opada naid setokiilsit kerkolaula, õt vöibolla om nagu sellele ka huviliisi? Ja mille takah sais see, õt ei olõ viil Seto Instituuti, kohe om kokko koordineeritü kõik nee´ erinevä vöimalusõ ja huvi´ ja koh omma ka siinpool piiri ja säälpool piiri rahva huvi?...” kõneles VI Seto Kongressil kunstnik Evar Riitsaar.

Mis seisus on Seto Instituudi loomine-asutamine praegu? Esitasin selle küsimuse Setomaa Valdade Liidu tegevjuhile Margus Timmole.

Margus Timmo: „SVL on setosid teenindav organisatsioon. Teeme messe, hangime infot, koostame projekte. Seto Instituudi kohta on mul mure: pole veel täit sel-

gust, mis asju hakkab Seto Instituut ajama?

Seto kultuuriprogrammile on tulevaks aastaks raha taotletud 2 miljoni võrra rohkem kui seni. Valitsus on kavandanud kultuuriprogrammiks kuni 2007. aastani igal aastal 5 miljonit krooni.

Küsimused kõigile setodele on sellised: kas Seto Instituudis tahetakse näha muuseumitööd, teadustööd; kas on taolise instituudi jaoks vaja eraldi hoonet või piisab esialgu ühest-kahest sisulise tegevuse koordinaatorist?

Mida arvavad Setomaa organisatsioonid, koolid, teadlased, haritlased, seto traditsioonide ehk kommetega tegelevad inimesed?

Kuidas käivitada tuleval 2006. aastal Seto Instituut – see küsimus on suunatud kõigile ja see väärib diskussiooni, laialdast mõttevahetust! Mida rohkem inimesi sõna võtab, seda õigem saab olema otsus ja tulemus.“

Üks koht, kuhu saab vastukajad läkitada juba nüüd kohe, on ajaleht „Setomaa“.

Teine on mugav arvutikasutajatele: peagi saab valmis infovärav ehk portaal www.setomaa.ee (praegu asub see turismiinfolehel), kuhu koondatakse kõik Setomaad puudutavad andmed ning samas tekib võimalus Interneti kaudu avaldada oma arvamusi iga eluvaldkonna kohta.

Infovärvasse siseneja leiab andmeid üle maailma elavate setode ja petserimaalaste kohta, statistilisi andmeid, otsuseid, kultuurikalendri, infot tööpakkumiste ja tööotsimise kohta, samuti mahutatakse sinna ajalehe „Setomaa“ internetiversioon.

Samuti saab küsimusi ja arvamusi saata elektronposti aadressil timmo@kagureis.ee või tavalise kirjaga Setomaa Valdade Liidule aadressil: Seto Seltsimaja, 65301 Obinita postkontor.

ILMAR VANANURM

Küsimustik setodele, petserimaalastele

Oleme Setomaa ja Petserimaaga seotud inimeste kohta koostamas andmebaasi!

Eelkõige selleks, et lihtsustada meie omavahelist suhtlemist; et Sind üles leitaks; et ka Sina leiaksid üles oma esivanemate kodukohast pärit sugulased ja tuttavad; et saaksime Sind soovi korral teavitada Setomaal ja Petserimaal toimuvate sündmustest posti või e-maili teel.

Seetõttu koostasime lihtsa küsimustiku, mille täitmine või küsimustele vastamine on vabatahtlik ning millest mõningad andmed oleksid avalikult kättesaadavad. Seda muidugi juhul, kui kinnitate oma allkirjaga nõusolekut punktides 1-6 olevate andmete avalikustamiseks. Isikute kontaktandmete otsimise võimaluse loome lähemal ajal internetis, aadressil: www.setomaa.ee

Andmeid vajame ka soodusviiside taotlejate arvu ja põhjuste väljaselgitamiseks, see käib kõigi Petserimaaga seotud inimeste kohta kogu Eesti ulatuses. Kui Sul on huvi ja aega, siis kaasame Sind hea meelega Setomaaga seotud küsimuste arutelu juurde ning püüame Sind kursis hoida Setomaa-Petserimaa erinevate arengute ja võimalustega.

Eesmärgiks on selgitada välja Eestimaa elanike hulgast inimesed, kes on ükskõik mis moel seotud Setomaa ja Petserimaaga.

Andmed (punktid 1-6), mis võiksid olla kättesaadavad internetis: www.setomaa.ee

1. Nimi
2. Sünniaeg
3. Praegune elukoht (aadress)
4. Kontaktid (telefon, gsm, e-mail)
5. Küla (külad) ja maakonna nimi, kus elasid ise või kus elavad või elasid sugulased
6. Töökoht, amet (küsimustiku täitmise hetkel)

Käesolevaga palub SVL (Setomaa Valdade Liit) luba punktides 1-6 olevad andmed avalikustada Setomaa kodulehel www.setomaa.ee

Luban avalikustada punktide .....olevad andmed (palun loetle punktid, milliseid andmeid lubad avalikustada) .....(allkiri)

7. Lähim sugulane (sugulased), kelle kaudu oled seotud Setomaa- Petserimaaga, nimetades ära ka küla ja valla nime. Seal elav(ad)...; surnud (nimeta kalmistu, matuse asukoht).

8. Omandi (kodukoht) olemasolu Setomaal-Petserimaal?

9. Mõni muu seos Setomaaga (töölane, kultuurihuvi jms).

10. Mitu korda aastas külastad Setomaad-Petserimaad? (1-3 korda; 4-10 korda; 11 ja rohkem korda).

11. Kas soovid saada regulaarselt teavet Setomaa-Petserimaa kohta (näit. ajaleht Setomaa, e-mail jne); jah; ei, saan ise piisavalt infot.

12. Nimeta Sinule teadaolevaid inimesi, kes on pärit Setomaalt-Petserimaalt, kuid kes praegu elavad Eestis. Võimaluse korral lisa nimekiri ja kontaktid.

13. Kui Sul on mõtteid kultuuri, majanduse või mõne muu eluvaldkonna kohta ja Sa oled nõus neid meiega jagama või edasi andma oma ettepanekuid Setomaa-Petserimaa elu edendamiseks, arengu ja jätkusuutlikuse tagamiseks, oleksime väga tänulikud.

Küsimustikud saab tuua postikulu kandmata Misso, Meremäe, Väraska või Mikitamäe vallasekretäri kätte; Tallinnas Valli Karp kätte (koha saab teada helistades: 55553680); temalt saab ka küsitlusankeete.

Vastuseid küsimustele saab saata ka postiga: Seto Seltsimaja, 65301 Obinita postkontor [Meremäe vald, Võro maakond]. Samuti võib küsimustele vastamiseks kasutada meiliaadressi:

timmo@kagureis.ee

SETOMAA VALDADE LIIT

Eesti-seto majast Petseris

SVL-i tegevjuht Margus Timmo ütleb „Setomaa“ küsimusele Petseris ostetud maja kohta, et see majaost sai teoks tänu ettevõtja Margus Linnamäe rahale. Kolmekorruseline hoone asub Petseri kesklinnas ridakaupluste vastas üle tee (ja üle haljasala).

Maja esimesele korrusele on plaanis teha Euroopa Liidu – sh Eesti ja Setomaa – info- ja teaduskeskus, kus saaks arendada koostööprojekte ning setod-eestlased-

venelased koos käia, hankida infot Eesti kohta.

„Kuna senises eesti kooli hoones polnud võimalik kohalike eestlaste kooskäimise kohta tekitada (Petseri haridusosakonna omand), siis otsiti teine võimalus.

Hoone uuendamise projekterimine ja uuendamine seisab alles ees,“ ütles Margus Timmo. Selle maja tulevane tegevus võiks ärgitada ühtlasi petserimaalasi

tagasi pöörduma oma põlisalade juurde.

Setomaa Valdade Liidu kultuuriprojektidega tegelev Aare Hörn märkis: „Petseri Eesti Maja – või kuidas seda ükskord nimetatakse – eesmärk on sarnane Viiburis asuva Karjala Majaga, mis on tehtud Karjala Liidu eestvõttel. Seal saavad kokku nii kultuurivahetajad kui ka äriühed.“

(„Setomaa“)

Päev Mihhailovskojes

16. oktoobril kell pool kuus hommikul algas Väraska Gümnaasiumi õpilastel ekskursioon Venemaa poole. Peale piiri ületamist suundusime Mihhailovskojesse.

Esmalt jalutasime mööda Puškini nooruspölvte radu kirjaniku majamuuseumini. Muuseumis said noored Puškini elust põhjaliku ülevaate. Maja aknast välja vaadates mõistsime, miks Puškini lemmikaastaeg on

tas meile Pihkva Kremlit, millest sai alguse Pihkva linna tekkimine.

Paar tundi saime ka iseseisvalt Pihkva linnaga tutvuda ning viimased kopikad ära raisata. Kõige suuremaks katsumuseks kujunes Venemaa karm liiklus, kus jalakäijaid ei austata.

Õhtul Värskasse jõudes olid kõigil reisist väga head muljed. Ainult et ühest päevast ei piisa Mihhailovskoje ilusa looduse nautimiseks.

Väraska Gümnaasiumi õpilased sügisiseses Mihhailovskojes.

Inga Stepanenkova foto

sügis – vaatepilt oli tõepoolest imeline.

Järgmisena külastasime kirjaniku viimset puhkepaika, mis asub Svjatogorski kloostris.

Peale lõunat hakkasime tagasi Eestimaa poole sõitma. Vahepeatuse tegime Pihkvas. Kohalik giid tutvus-

Täname õpilaste nimel reisi organiseerijat Olga Nagibinat ja reklaamijat Ilme Hoidmetsa toreda, meeldejääva ning hariva päeva eest!

EPP SOLOVJEV,
MARTIN KULLASAAR,
Väraska Gümnaasiumi
abituriendid

Kultuuri- ja loodusreisid Setomaale

Tänavu suvel ja sügisel korraldas Kagureis OÜ Tallinna büroo mitmeid põnevaid kolmepäevaseid kultuuri- ja loodusreise Lõuna-Eestisse, nimetuse all „Kas lõunatame Setomaal?“ Reiseid organisatoriks on büroo juhataja Maia Kull.

Viimased bussireisid olid oktoobris. 3. oktoobril koguneti „Estonia“ teatri vastas parklas, kus ootas Kagureisi esindaja. Järgnes mugav sõit Põlvasse. Majutus oli hotellis „Pesa“. Peale lõunasööki külastati Taevaskodasid. Mõnekilomeetrine retk ürgmetsas kestis poolteist tundi.

Taevaskojas on Neitsikoobas, Suur Taevaskoda 24 meetrise liivakiviseina ja avara muruplatsiga. Tagasiteel esitati küsimus: „Kas tunnete ära koha, kus filmiti „Viimset reiliihviat?““

Teisel päeval peale hommikusööki siirdusime Setomaale. Kaasas oli setost saatja lõõtspilliga.

Käisime Piusa liivakoobastes, kus talvituvad nahkhiired ja liblikad; seejärel Piusa savikojas; edasi sõitsime Värskasse.1988. a. suvel avatud muuseumis on võimalus tutvuda 19. saj. lõpu ja 20. saj. alguse seto talurahvaarhitektuuriga, olmeriistadega, käsitööga ja kommetega.

Hää seto süük muuseumi tsaimajas oli ka osa Setomaaga tutvumisest.

Õhtupoolikul oli ekskursioon Timmo Tallidesse, kus korraldatakse juba 8 aastat ratsamatku „Viimse reiliihvia“ radadele.

Kolmas päev algas ka hommikusöögiga „Pesas“. Siis sõitsime Tartusse, kus oli linnaekskursioon ja Eesti Rahva Muuseumi külastus.

Setomaa-ekskursioonist võttis osa ka Tallinna Kolmanda Nooruse Rahvaülikooli kuulajaid, nendest proua Maie märkis, et reis oli huvitav ja mugav. Õhtud Põlva „Pesas“ mõeldusid laulude ja tantsudega, käidi saunas ja basseinis, oli ka võimalus lasta end masseerida. Olid head giidid ja head söögid.

Reis maksis 1490 krooni. Kallivõitu, kuid gruppidele, alates 11 inimesest olid soodustused, samuti lastele. Reis sisaldas mugavustega reisisubsi, kaks ööbimist „Pesas“ 2-kohalistes tubades, toitlustus 3x päevas, eined ja piknikud, muuseumipiletid, giiditasud, ujumise ja sauna.

Peale meie reisi tehti oktoobris Lõuna-Eestisse veel mitu ekskursiooni.

AVO SUURVÄRAV

Roseni-fondist said toetusi Meremäe valla õppivad noored

Helgi ja Karl Roseni nimelisele Fondile oli tähtajaks laekunud 11 taotlust kogusummas 37950 krooni. Fondi nõukogu arutas alekunud taotlusi oma koosolekul 30. septembril 2005 ning otsustas: eraldada toetusi järgmistele taotlejatele: Ivar Liinamäe - ühiselamu üüri osaliseks tasumiseks; Rainis Korde - ühiselamu üüri osaliseks tasumiseks, Maarja Ploom - ühiselamu üüri osaliseks tasumiseks, Kadri Arkman - lõunasöögi kulude katteks, Ants Sarv - koolituskulude osaliseks tasumiseks, Enna

Juhkam - arvuti ühe kuu liisingumakse tasumiseks, Teet Tarros - kaasfinantseeringuna juhul, kui esitab taotluse Kultuurkapitalile. Taotlusi ei rahuldatud: Annika Toomik - taotlus ei vastanud nõuetele, Maris Toomik - taotlus ei vastanud nõuetele, Ivo Valge - taotluse eesmärk ei olnud kooskõlas fondi põhikirjaga.

Kokku eraldati taotlusi 18 000 krooni ulatuses.

GUURI PIHOLAAN,
Helgi ja Karl Roseni nimelise
Fondi juhataja